

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/269/2021
Identifikačné číslo spisu:	1616208230
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1616208230.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu I. B., bývajúceho v L. - T., W. XXXX, Č. G., zastúpeného advokátskou kanceláriou PERSPECTA Legal, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Tomášikova 23/C, IČO: 36 668 745, proti žalovanej X.H. X., s trvalým pobytom T. Č. X.-W. P., B. U.. K. X, s adresou na doručovanie písomností: R. XXXX/X, X., zastúpenej advokátskou kanceláriou Lansky, Ganzger, Jacko & Partner, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 4, IČO: 36 851 710, o zaplatenie 7.032,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 7C/1128/2016, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 24. mája 2019 sp. zn. 8Co/9/2019, 8Co/10/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 6. júna 2018 č. k. 7C/1128/2016-70 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.032,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7.032,- eur od 1. septembra 2016 do zaplatenia a priznal žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie rozhodol podľa § 274 a § 275 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) s odôvodnením, že boli splnené všetky podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie žalovanej. Poukázal na to, že žalovaná bola na pojednávanie vytýčená na 6. júna 2018 písomne predvolaná, predvolanie jej bolo doručované na adresu evidovanú v Registri obyvateľov SR v zmysle § 106 ods. 1 písm. a/ CSP, pričom zásielka sa považovala za doručенú dňom 23. apríla 2018 podľa § 112 CSP. Tiež uviedol, že žalovaná bola v predvolaní poučená o možnosti rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Napriek tomu sa na pojednávanie nedostavila, svoju neúčasť neospravedlnila a žalobca na pojednávaní navrhol, aby súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalovanej. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP. Súd prvej inštancie následne uznesením z 1. augusta 2018 č. k. 7C/1128/2016-81 zamietol návrh žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie žalovanej č. k. 7C/1128/2016-70 zo 6. júna 2018. V odôvodnení uviedol, že rozsudok pre zmeškanie bol vydaný za

splnenia všetkých zákonných podmienok a pokiaľ žalovaná svoju neúčast' ospravedľovala nečakanou chorobou jej maloletého dieťaťa, tieto svoje tvrdenia ničím nepreukázala. Keďže žalovaná existenciu ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý zmeškala pojednávanie vo veci, nepreukázala, dospel k záveru, že nebolo možné zrušiť rozsudok pre zmeškanie z dôvodu uvedeného v § 277 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolania žalovanej uznesením z 24. mája 2019 sp. zn. 8Co/9/2019, 8Co/10/2019 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a odvolanie žalovanej proti rozsudku odmietol. Zároveň žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie doručoval napadnutý rozsudok žalovanej v súlade s § 106 ods. 1 písm. a/ CSP na jej adresu, evidovanú v Registri obyvateľov SR, na ktorú sa však zásielku žalovanej nepodarilo doručiť a zásielka sa vrátila súdu 19. júna 2018, ktorým dňom sa zásielka považuje za doručenie v zmysle § 111 ods. 3 CSP. Ďalej poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplývalo, že žalovaná prevzala zásielku, ktorou jej bol rozsudok doručovaný aj na adresu W. X, X., dňa 29. júna 2018. Odvolací súd však v tejto súvislosti dospel k záveru, že toto doručovanie rozsudku na inú adresu, ako evidovanú v Registri obyvateľov SR, bolo nadbytočné, keď účinky doručenia napadnutého rozsudku žalovanej nastali už dňom, ktorým sa súdu vrátila zásielka zaslaná žalovanej na adresu evidovanú v Registri obyvateľov SR, a to dňom 19. júna 2018. V dôsledku uvedeného dňom nasledujúcim začala žalovanej plynúť zákonom stanovená 15-dňová lehota na podanie odvolania, ktorá lehota márne uplynula dňom 4. júla 2018. Keďže žalovaná podala odvolanie proti rozsudku na pošte 11. júla 2018, podala ho po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na podanie odvolania. Z uvedeného dôvodu odvolací súd odvolanie žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie odmietol podľa § 386 písm. a/ CSP ako oneskorene podané. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie odvolací súd poukázal na nespornú skutočnosť, že žalovaná sa na pojednávanie konané 6. júna 2018 nedostavila a svoju neúčast' neospravedlnila. Dodal, že až následne v odvolaní proti uzneseniu súdu prvej inštancie uviedla, že na pojednávanie sa nedostavila z ospravedlniteľného objektívneho dôvodu, a to pre nečakanú chorobu jej maloletého dieťaťa, čím jej bolo znemožnené na vytýčené pojednávanie sa včas dostaviť. Odvolací súd konštatoval, že žalovaná toto svoje tvrdenie žiadnym spôsobom nepreukázala, nepredložila potvrdenie lekára preukazujúce ochorenie jej maloletého dieťaťa v rozhodnom čase, a preto správne súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná nepreukázala existenciu ospravedlniteľného dôvodu, pre ktorý zmeškala pojednávanie vo veci. Vzhľadom na uvedené aj podľa názoru odvolacieho súdu neboli v prejednávanej veci splnené zákonom stanovené podmienky § 277 ods. 2 CSP pre zrušenie rozsudku pre zmeškanie. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že odvolací súd pri odmietnutí jej odvolania postupoval v rozpore s § 106 ods. 1 písm. a/ CSP. Jeho rozhodnutie v otázke relevantnej adresy doručovania je nepreskúmateľné a vzájomne rozporné. Odvolací súd mal prejednať odvolanie do merita veci, nakoľko bolo podané včas, lehota začala plynúť až od doručenia rozsudku súdu prvej inštancie na adresu W. X, X.. Žalovaná ďalej namietala, že neboli splnené podmienky na samotné vydanie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu problémov s doručovaním a z dôvodu, že žalovaná ospravedlnila svoju neúčast' chorobou svojho maloletého dieťaťa. Súd nižších inštancií jej v dôsledku neakceptácie ospravedlnenia odňali možnosť konať pred súdom, čím jej znemožnili uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolateľka napokon namietala nesprávne právne posúdenie spočívajúce v nedostatku pasívnej vecnej legitímácie a nedostatočne zistený skutkový stav. Uviedla, že poskytnutú peňažnú sumu nemožno klasifikovať ako pôžičku, ale ako nárok z titulu bezdôvodného obohatenia, prípadne ako budúci peňažný vklad spoločníka, resp. ako vklad tichého spoločníka. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň v zmysle § 444 ods. 1 CSP navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že plná moc na zastupovanie v dovolacom konaní nebola podpísaná žalovanou, a preto na dovolanie nemožno prihliadať, keďže bolo podané neoprávnenou osobou. K doloženiu údajnej choroby maloletého dieťaťa uviedol, že toto nastalo takmer 15 mesiacov po

pojednávani, pričom spochybnil aj údajný doklad - dátumy s podpisom a pečiatkou lekára nie sú spôsobilé dokazovať akúkoľvek skutočnosť. Mal za to, že žalovaná si údajnú chorobu svojho maloletého syna vymyslela za účelom dodatočného ospravedlnenia jej neúčasti na pojednávaní. Tvrdenie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie považoval žalobca za účelové zavádzanie. Navrhol preto podané dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. b/ CSP, eventuálne zamietnuť ako nedôvodné podľa § 448 CSP.

5. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávne odmietnutie jej odvolania odvolacím súdom, spočívajúce v nezákonnom postupe v rozpore s § 106 ods. 1 písm. a/ CSP. Ďalej namietala, že neboli splnené podmienky pre vydanie rozsudku pre zmeškanie a tiež nesprávne právne posúdenie veci.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na

zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

15. Podľa § 386 písm. a/ CSP odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané oneskorene.

16. Podľa § 362 ods. 1 CSP sa odvolanie podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

17. Podľa § 121 ods. 1 až 5 CSP lehota podľa tohto zákona môže byť určená podľa hodín, dní, týždňov, mesiacov a rokov. Do plynutia lehoty určenej podľa dní sa nezapočítava deň, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty. Lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď nastala skutočnosť určujúca začiatok lehoty; ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota je zachovaná, ak sa v posledný deň lehoty urobí úkon na súde alebo sa podanie odovzdá orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť; to platí aj vtedy, ak je podanie urobené elektronickými prostriedkami doručené súdu mimo pracovného času.

18. Podľa § 106 ods. 1 písm. a/ CSP, ak nejde o doručovanie do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu, o doručovanie v osobitných prípadoch podľa § 107 ods. 2 CSP a adresát neuviedol inú adresu na doručovanie, doručuje súd písomnosti fyzickej osobe na adresu evidovanú v Registri obyvateľov Slovenskej republiky alebo adresu miesta pobytu cudzinca na území Slovenskej republiky podľa druhu pobytu cudzinca.

19. Podľa § 111 ods. 1 CSP do vlastných rúk sa doručuje tak, že adresát potvrdí prijatie písomnosti na potvrdení o doručení; údaje v doručení sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak. Doručenia je verejnou listinou. Podľa § 111 ods. 2 CSP do vlastných rúk sa doručujú písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a písomnosti, pri ktorých to nariadi súd. Podľa § 111 ods. 3 CSP ak nemožno doručiť písomnosť na adresu podľa § 106 CSP, písomnosť sa považuje dňom vrátenia nedoručenej zásielky za doručenú, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvie.

20. Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že odvolací súd odvolanie odmietne, ak bolo podané

oneskorene. Odvolanie je podané oneskorene, ak márne uplynula zákonná lehota na jeho podanie (§ 362 ods. 1 CSP). Pre počítanie zákonnej 15-dňovej odvolacej lehoty platí § 121 ods. 2 CSP, ktorý určuje začiatok jej plynutia a v spojení s § 121 ods. 4 CSP aj jej koniec. Právna úprava doručovania obsiahnutá v CSP vychádza z myšlienky procesnej zodpovednosti subjektov konania. CSP zakotvuje pravidlá doručovania tak, aby sa garantovalo stranám právo na spravodlivý proces, pričom ich nerešpektovanie môže priniesť nevýhody práve tej strane, ktorá tieto pravidlá nerešpektuje. Procesná zodpovednosť strany sporu za adresu vedenú v príslušnom registri je jedným zo zákonných pravidiel doručovania písomností. V § 111 ods. 3 CSP, v ktorom je formulovaná fikcia doručenia, a v § 112 CSP sú identicky upravené následky nedoručenia písomností, či už ide o doručovanie do vlastných rúk alebo inak.

20.1. Právna fikcia je teoretická konštrukcia používaná v práve, ktorá za určitých okolností finguje právnu skutočnosť, ktorá v skutočnosti nenastala, čím sa líši od právnej domnienky, ktorá môže (ale nemusí) zodpovedať skutočnosti. Typickou právnou fikciou je fikcia doručenia, ktorá nastupuje v prípade, ak fyzická osoba, ktorej bola doručovaná písomnosť v súlade so zákonnými pravidlami, túto neprevzala, t. j. k skutočnému doručeniu nedošlo, avšak pre účely príslušného konania sa doručenie finguje. Adresát zásielky, ale ani nikto iný, nie je oprávnený dovoľávať sa toho, že zásielka nebola doručená, lebo právna fikcia je silnejšia ako skutočnosť. Fikciou doručenia v zmysle CSP (§ 111 ods. 3) sa nastoľuje zásada, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov a je preto povinný si zabezpečiť prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje. Z tejto novo zavedenej zásady CSP tiež vyplýva, že adresát sa nemôže s doručovanou písomnosťou oboznámiť len vtedy, ak má k tomu ospravedlniteľný dôvod (§ 114 CSP). Fikcia doručenia písomnosti v zmysle § 111 ods. 3 CSP vyžaduje splnenie základnej podmienky, a to nemožnosť doručenia písomnosti na adresu uvedenú v § 106 CSP. Civilný sporový poriadok bližšie neuvádza, čo považuje za nemožnosť doručiť písomnosť, preto tento predpoklad môžu spĺňať rôzne skutočnosti, či už skutočnosť, že adresát je na adrese neznámy, teda nezdržiava sa na adrese podľa § 106 CSP, alebo neprebratie zásielky adresátom. Ak sa vráti nedoručená zásielka súdu, podateľňa súdu ju opatrí dennou pečiatkou a deň, kedy sa vrátila súdu, sa považuje za deň doručenia zásielky. CSP zdôrazňuje, že je irelevantné, že sa adresát o doručovaní písomnosti nedozvedel. Právna úprava podľa CSP už nevyžaduje na naplnenie fikcie doručenia kumulatívne splnenie podmienky, že adresát sa v mieste doručenia síce zdržuje, ale len nebol zastihnutý (Horváth E., Andrášiová A., Henčeková S. a kol., Civilný sporový poriadok - Komentár, Bratislava: Wolters Kluwer s. r. o., 2018, komentár k § 111). Pre úplnosť dovolací súd tiež uvádza, že pokiaľ CSP, aj literatúra používajú pojmy „nepodarí doručiť“ alebo „nedoručená písomnosť“, je potrebné pod týmto pojmom rozumieť takú zásielku, ktorú nie je možné doručiť adresátovi alebo oprávnenému prijímateľovi. Poštové podmienky, Všeobecná časť, vnútroštátny styk, účinné od 1. februára 2016, ich nazývajú ako „nedoručiteľné zásielky“ (bod 22.1.2), v zmysle ktorých písm. d/ sa za nedoručiteľnú považuje aj zásielka v prípade, ak adresáta na adrese uvedenej na poštovej zásielke nemožno zistiť a zásielku nemožno doposlať (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 408).

20.2. Z obsahu spisu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol doručovaný v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 111 CSP a § 106 ods. 1 písm. a/ CSP do vlastných rúk žalovanej na adresu evidovanú v Registri obyvateľov Slovenskej republiky (viď č. l. 62 a 75 spisu), keďže žalovaná neuviedla inú adresu na doručovanie, a takto doručovaná písomnosť sa súdu prvej inštancie vrátila 19. júna 2018 ako nedoručená z dôvodu, že adresát je neznámy (č. l. 74 spisu). Na základe toho sa v zmysle § 111 ods. 3 CSP písomnosť považovala dňom vrátenia nedoručenej zásielky súdu (19. júna 2018) za doručenú, aj keď sa adresátka o tom nedozvedela. Pokiaľ súd prvej inštancie doručoval po tomto dni rozsudok znovu na inú adresu, ktorá bola z hľadiska pravidiel doručovania stanovených v § 106 CSP irelevantná (keďže nešlo o adresu evidovanú v registri obyvateľov Slovenskej republiky a ani o adresu na doručovanie, ktorú by výslovne uviedla žalovaná), bol to nadbytočný postup a bez vplyvu na beh už plynúcej odvolacej lehoty.

20.3. Lehota na podanie odvolania proti uvedenému rozsudku teda začala žalovanej plynúť deň po fikcii doručenia 19. júna 2018 (pozri pečiatku súdu rub obálky na č. l. 74 spisu), t. j. dňa 20. júna 2018 a koniec 15-dňovej lehoty na podanie odvolania pripadol na stredu 4. júla 2018. Žalovaná podala odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie na poštovú prepravu až 11. júla 2018 (pozri č. l. 79 spisu), teda po uplynutí zákonnej lehoty v zmysle § 362 ods. 1 CSP. Z uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie

žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie správne ako oneskorene podané podľa § 386 písm. a/ CSP odmietol.

20.4. Dovolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti, že žalovanej na adresu evidovanú v Registri obyvateľov Slovenskej republiky (T. B.T. XX, T.), z ktorej sa vrátil súdu nedoručený rozsudok, bola predtým úspešne doručená žaloba spolu s poučením o procesných právach a povinnostiach strán sporu (č. l. 40 spisu). Rovnako žalovaná na predmetnej adrese prevzala zásielky s predvolaniami na vytýčené pojednávania (č. l. 47 a 50 rub spisu). Z uvedeného vyplýva, že žalovaná mala vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní a nič jej nebránilo oznámiť súdu zmenu jej pobytu a určiť inú adresu na doručovanie, tak ako to predpokladá ustanovenie § 106 CSP. Pokiaľ tak neučinila, takýto postup možno považovať za odporujúci zásade „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria iba bdelým), ktorá subjekty právneho vzťahu poníma ako emancipovaných jedincov, ktorí sa musia aktívne pričiniť o to, aby ich práva boli rešpektované a chránené, a nie sa spoliehať na eventualitu paternalistického postoja štátu. Dovolateľka sa aj uvedeným spôsobom svojou vlastnou vinou a prístupom pripravila o možnosť včasného uplatnenia riadneho opravného prostriedku. Ide vlastne o nepriaznivý následok procesnej zodpovednosti pre dovolateľku plynúci z nerešpektovania pravidiel doručovania obsiahnutých v právnej úprave CSP. Napokon, nezanedbateľnou skutočnosťou je aj to, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí v konečnom dôsledku vecne vysporiadal so skutočnosťami, namietanými dovolateľkou v odmietnutom odvolaní, a to pri posudzovaní opodstatnenosti jej odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie č. k. 7C/1128/2016-70, v ktorom vzniesla z hľadiska obsahu totožné námietky.

21. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd dospel k záveru, že postup odvolacieho súdu bol v súlade so zákonom (odmietnutím odvolania podľa § 386 písm. a/ CSP, pretože mal za to, že účinky doručenia prvoinštančného rozsudku dovolateľke nastali už jeho prvým doručovaním v dôsledku fikcie doručenia podľa § 111 ods. 3 CSP), neznemožnil žalovanej, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a žalovaná tak z tohto hľadiska neopodstatnene uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

22. Dovolací súd vzhľadom na námietky žalovanej pre úplnosť uvádza, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť 10. septembra 2021, jeho účinným doručením žalovanej (doručenka na č. l. 265 spisu). Súd prvej inštancie v rámci procesnej prípravy predloženia spisu dovolaciemu súdu na rozhodnutie o podanom dovolaní odstránil nedostatky spojené s doručovaním napadnutého uznesenia na strane žalovanej a napokon ho žalovanej správne a teda účinne doručil na adresu, ktorú sama žalovaná určila na doručovanie v zmysle § 106 ods. 1 CSP v podanom dovolaní (č. l. 133 spisu) a tiež následnej replike na vyjadrenie žalobcu (č. l. 238 spisu). Ani v tomto postupe nemožno vzhliadnuť výskyt vady definovanej ustanovením § 420 písm. f/ CSP.

23. Dovolateľka ďalej namietala, že v danej veci neboli splnené podmienky na vydanie rozsudku pre zmeškanie a v dôsledku neakceptácie jej ospravedlnenia došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

24. Podľa § 274 CSP na pojednávaní rozhodne súd o žalobe podľa § 137 písm. a/ na návrh žalobcu rozsudkom pre zmeškanie, ktorým žalobu zamietne, ak a/ sa žalovaný nedostavil na pojednávanie vo veci, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a v predvolaní na pojednávanie bol žalobca poučený o následku nedostavenia sa, vrátane možnosti vydania rozsudku pre zmeškanie a b/ žalovaný neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami.

25. Podľa § 277 ods. 2 CSP ak žalovaný z ospravedlniteľného dôvodu zmeškal pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, súd na návrh žalovaného tento rozsudok uznesením zruší a nariadi nové pojednávanie.

26. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstáť, musí vyvíjať iniciatívu

vo forme svojej procesnej obrany [porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001; (ďalej len „Komentár“)].

27. Žalovaný je v sporovom konaní subjekt, ktorý má vyvíjať procesnú iniciatívu, a to vo vlastnom záujme ten-ktorý spor „vyhrať“. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalovaný nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia.

27.1. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie vytýčil 17. apríla 2018 termín pojednávania na 6. júna 2018, pričom v predvolaní na pojednávanie strany sporu poučil o tom, že ak sa na pojednávanie vo veci riadne a včas predvolaný nedostaví, svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami neospravedlní, na návrh druhej strany rozhodne súd o žalobe rozsudkom pre zmeškanie (§ 274 a § 278 CSP) (č. l. 59 spisu). Dovolateľka sa na nariadený termín pojednávania nedostavila, doručenie mala vykázané s fikciou doručenia 23. apríla 2018 (č. l. 61 spisu), neúčast' neospravedlnila a preto súd prvej inštancie na návrh žalobcu vo veci samej rozhodol rozsudkom pre zmeškanie.

27.2. Hodno pripomenúť, že upovedomenie o odročenom pojednávaní súd prvej inštancie žalovanej doručoval na adresu uvedenú v Registri obyvateľov Slovenskej republiky (č. l. 62 spisu) a keďže nemal vedomosť o inej adrese na doručovanie, nepochybne postupoval v súlade s ustanoveniami o doručovaní (§ 106 CSP). Dovolací súd v tejto súvislosti akcentuje, že každý adresát je zodpovedný za evidovanú adresu v príslušnom registri, ako aj za ochranu vlastných záujmov, a preto je povinný zabezpečiť si prijímanie písomností na evidovanej adrese bez ohľadu na to, na akej adrese sa skutočne zdržuje. Súd prvej inštancie, ktorý postupoval v zmysle ustanovenia § 274 CSP a svoj postup i riadne odôvodnil, pri vydaní rozsudku pre zmeškanie nevybočil z rámca procesnej úpravy.

28. Z poučenia vydaného rozsudku pre zmeškanie ďalej vyplýva, že súd prvej inštancie v súlade s § 277 CSP poučil dovolateľku o možnosti podať návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie v lehote 15 dní odkedy sa dozvedela o rozsudku pre zmeškanie v prípade, ak zmeškala pojednávanie z ospravedlniteľného dôvodu (č. l. 70 spisu).

29. Ospravedlniteľným dôvodom v zmysle § 277 ods. 2 CSP sú len také okolnosti, ktoré na strane žalovaného nastali neočakávane, boli príčinou, že sa nemohol na pojednávanie dostaviť, prípadne svoju neúčast' vopred riadne ospravedlniť a ktoré za danej situácie možno považovať za dôvod ospravedľujúci zmeškanie konania. Za ospravedlniteľný dôvod nie je možné považovať okolnosť, ktorá žalovanému bola známa, ktorá mu objektívne znemožňovala účasť na pojednávaní, avšak žiadne objektívne okolnosti nebránili tomu, aby svoju neúčast' na pojednávaní včas ospravedlnil. Súčasne platí, že existenciu ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania musí žalovaný hodnoverne preukázať.

30. V konaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie súd skúma, či žalovaný ne/preukázal existenciu ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania, na ktorom bol vyhlásený rozsudok pre zmeškanie, ako vyplýva z citovaného ustanovenia § 277 ods. 2, ods. 3 CSP. V danom prípade bolo teda povinnosťou dovolateľky spolu s návrhom na zrušenie rozsudku pre zmeškanie predložiť aj relevantné dôkazy na preukázanie jej tvrdení. Dovolací súd sa v plnom rozsahu stotožňuje so záverom súdov nižších inštancií, že žalovaná nepreukázala existenciu ospravedlniteľného dôvodu zmeškania pojednávania konaného 6. júna 2018. Žalovaná nepreukázala svoje tvrdenie, že dôvodom zmeškania pojednávania bola nečakaná choroba jej maloletého dieťaťa, pričom ani v odvolacom konaní neuviedla či nepreukázala žiadne ďalšie relevantné skutočnosti vo vzťahu k existencii ospravedlniteľného dôvodu neprítomnosti na predmetnom pojednávaní. Pokiaľ žalovaná až po vydaní napadnutého uznesenia doložila potvrdenie od ošetrojúcej lekárky (č. l. 123 spisu), dovolací súd uvádza, že na tomto potvrdení je uvedený len dátum a pečiatka lekárky, pričom absentuje meno ošetrovaného pacienta, prípadne dôvod vyšetrenia. Takýto doklad nemožno považovať za hodnoverný dôkaz preukazujúci tvrdenie žalovanej o chorobe jej maloletého dieťaťa, v dôsledku čoho ostala existencia ospravedlniteľného dôvodu neprítomnosti žalovanej na predmetnom pojednávaní nepreukázaná.

31. Dovolací súd s poukazom na vyššie uvedené preto dospel k záveru, že procesný postup súdov,

ktoré konali v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd potvrdením uznesenia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie za daných okolností neporušil kogentné procesné ustanovenia, a nevymyká sa nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca (pozri najmä uznesenie Ústavného súdu SR zo 4. júla 2019 sp. zn. I. ÚS 233/2019), pričom odvolací súd neporušil vo vzťahu k dovolateľke zaručené procesné práva spojené so súdnou ochranou práva. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f/ CSP.

32. Pokiaľ žalovaná naznačovala nedostatky v zistenom skutkovom stave, dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

33. Z obsahu dovolania napokon vyplýva, že dovolateľka vytkla súdom nižších inštancií nesprávne právne posúdenie veci v súvislosti s posúdením pasívnej vecnej legitímácie žalovanej a klasifikáciou poskytnutej peňažnej sumy žalobcom. K tomu dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

34. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namieta, že odvolací súd (príp. súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom jej znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

35. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

36. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.